

Dosarul nr. 2rh-28/23
2-23069768-01-2rh-16052023

Curtea Supremă de Justiție – A. Pascari

ÎNCHEIERE

17 ianuarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
Judecători

Aliona Miron
Ion Malanciuc
Diana Stănilă

examinând cererea de revizuire depusă de către Elena Lunina,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de către
Baza interraională Rîbnița a Uniunii Consumatorilor din Moldova împotriva Elenei
Lunina, terți Anna Lunina și Serghei Lunin, cu privire la evacuarea din spațiu
locativ,

la cererea de chemare în judecată reconvențională depusă de către Serghei
Lunin și Anna Lunina împotriva Elenei Lunina, cu privire la recunoașterea faptului
pierderii dreptului la spațiul locativ,

la cererea de chemare în judecată reconvențională depusă de către Elena Lunina
împotriva Bazei interraionale Rîbnița a Uniunii Consumatorilor din Moldova, cu
privire la stabilirea familiei sale cu traiul în camera ocupată de 15 m² până la
emiterea actului judecătoresc și restituirea bunurilor conform scrisorii din 16 august
1989,

la cererea de chemare în judecată depusă de către Elena Lunina împotriva lui
Andrei și Mariei Priganiuc, Vasilii și Ludmilei Poleșchevici, Anatolii și Svetlanei
Osoianu, Bazei interraională de comerț din Rîbnița a Uniunii Consumatorilor din
Moldova și Comitetului executiv al orașului Rîbnița, terți Serghei Lunin și Anna
Lunina, cu privire la recunoașterea nulă a ordinului,

împotriva hotărârii din 03 mai 1993 a Colegiului judiciar al Judecătoriei
Supreme a RSS Moldovenești,

c o n s t a ț ă:

La 20 februarie 1986, Baza interraională Rîbnița a Uniunii Consumatorilor din
Moldova a depus cerere de chemare în judecată împotriva Elenei Lunina, prin care
a solicitat evacuarea acesteia din spațiul locativ (f.d.1-2, Vol.I).

Prin încheierea din 04 aprilie 1986 a Judecătoriei norodnice a raionului Rîbnița a RSS Moldovenești, s-au atras în calitate de terți Anna Lunina și Serghei Lunin (f.d.47, Vol.I).

La 20 august 1986, Serghei Lunin și Anna Lunina au depus cerere de chemare în judecată reconvențională împotriva Elenei Lunina, prin care au solicitat recunoașterea faptului pierderii de către Elena Lunina a dreptului la spațiul locativ (f.d.64, Vol.I).

Prin hotărârea din 11 octombrie 1986 a Judecătoriei norodnice a raionului Rîbnița a RSSM, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către Serghei Lunin și Anna Lunina, cu privire la recunoașterea faptului pierderii dreptului la spațiu locativ ca fiind neîntemeiată.

S-a evacuat Elena Lunina, cu membrii familiei din căminul care se află în or. Rîbnița, str. xxxxx, camera în mărime de 15 m² în apartamentul nr. xxxxx din or. Rîbnița, str. xxxxx (f.d.80-84, Vol.I).

Prin decizia din 26 noiembrie 1986 a Colegiului judiciar al Judecătoriei Supreme a RSS Moldovenești s-a menținut hotărârea din 11 octombrie 1986 a Judecătoriei norodnice a raionului Rîbnița a RSSM (f.d.96-98, Vol.I).

Prin decizia din 31 august 1989 a Prezidiului Judecătoriei Supreme a RSS Moldovenești, s-a anulat hotărârea din 11 octombrie 1986 a Judecătoriei norodnice a raionului Rîbnița a RSSM și decizia din 26 noiembrie 1986 a Colegiului judiciar al Judecătoriei Supreme a RSS Moldovenești, cu restituirea cauzei spre examinare în aceeași instanță, în alt complet de judecători (f.d.137-140, Vol.I).

La 30 octombrie 1989, Elena Lunina a depus cerere de chemare în judecată reconvențională împotriva Bazei interraionale Rîbnița a Uniunii Consumatorilor din Moldova, prin care a solicitat stabilirea familiei sale cu traiul în camera ocupată de 15 m² până la emiterea actului judecătoresc și restituirea bunurilor conform scrisorii din 16 august 1989 (f.d.145, Vol.I).

Prin încheierea din 29 mai 1990 a Judecătoriei norodnice a raionului Rîbnița a RSSM, s-a încetat procesul la cererea de chemare în judecată depusă de către Baza interraională Rîbnița a Uniunii Consumatorilor din Moldova împotriva Elenei Lunina, terți Anna Lunina și Serghei Lunin, cu privire la evacuarea din spațiu locativ, deoarece reclamantul a renunțat la acțiune.

Procesul la cererea reconvențională depusă de către Elena Lunina împotriva Bazei interraionale Rîbnița a Uniunii Consumatorilor din Moldova cu privire la stabilirea în camera de 15 m² din str. xxxxx, a încetat, deoarece cauza nu urma a fi judecată în procedură civilă.

Procesul la cererea reconvențională depusă de către Serghei Lunin, Anna Lunina împotriva Elenei Lunina cu privire la recunoașterea faptului pierderii dreptului la spațiul locativ din str. xxxxx, a încetat, deoarece cauza nu urma a fi judecată în procedură civilă (f.d.179-184, Vol.I).

Colegiul judiciar al Judecătoriei Supreme a RSS Moldovenești, prin decizia din 27 iunie 1990, a casat încheierea din 29 mai 1990 a Judecătoriei norodnice a raionului Rîbnița a RSSM și a trimis cauza spre rejudecare în aceeași instanță pentru examinare în fond (f.d.191-195, Vol.I).

Prin încheierea din 29 octombrie 1990 a Judecătorei norodnice a raionului Rîbnița a RSSM s-a acceptat renunțul la acțiune a Bazei interraionale de comerț din Rîbnița a Uniunii Consumatorilor din Moldova și la cererea reconvențională depusă de către Serghei Lunin și Anna Lunina.

S-a încetat procesul la cererea de chemare în judecată depusă de către Baza interraională de comerț din Rîbnița a Uniunii Consumatorilor din Moldova împotriva Elenei Lunina, terți Anna Lunina și Serghei Lunin cu privire la evacuarea din spațiu locativ și cererea reconvențională depusă de către Serghei Lunin, Anna Lunina împotriva Elenei Lunina cu privire la recunoașterea faptului pierderii dreptului la spațiul locativ din str. xxxxx, or. Rîbnița (f.d.214-215, Vol.I).

Prin hotărârea din 29 octombrie 1990 a Judecătorei norodnice a raionului Rîbnița a RSSM, s-a respins cererea depusă de către Elena Lunina împotriva Bazei interraionale de comerț din Rîbnița a Uniunii Consumatorilor din Moldova și Comitetului executiv al orașului Rîbnița cu privire la stabilirea în camera de cămin (f.d.216-217, Vol.I).

Colegiul judiciar al Judecătorei Supreme a RSS Moldovenești, prin decizia din 19 decembrie 1990, a casat hotărârea din 29 octombrie 1990 a Judecătorei norodnice a raionului Rîbnița a RSSM, cu restituirea cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată (f.d.221-225, Vol.I).

La 22 aprilie 1991, Elena Lunina a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Andrei și Mariei Priganiuc, Vasilii și Ludmilei Poleșchevici, Anatolii și Svetlanei Osoianu, Bazei interraionale de comerț din Rîbnița a Uniunii Consumatorilor din Moldova și Comitetului executiv al orașului Rîbnița, prin care a solicitat recunoașterea nulă a schimbului imobilelor între Maria Priganiuc și Svetlana Osoianu și mutarea pârâților în imobilele anterioare; recunoașterea nulă a ordinului Mariei Priganiuc la ap. xxxxx din str. xxxxx, precum și darea casei din str. xxxxx la balanța consiliului orașenesc, dar și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.29-30, Vol.II).

Prin decizia din 08 mai 1991 a Colegiului judiciar al Judecătorei Supreme a RSS Moldovenești, s-a casat încheierea din 29 octombrie 1990 a Judecătorei norodnice a raionului Rîbnița a RSSM, cu restituirea cauzei la re judecare (f.d.38-41, Vol.II).

La 31 ianuarie 1987, Elena Lunina a depus cererea de chemare în judecată împotriva Comitetului executiv al orașului Rîbnița, cu privire la declararea nulă a ordinului (f.d.59-60, Vol.II).

Prin încheierea din 06 februarie 1987 a Judecătorei norodnice a raionului Rîbnița, s-a atras în proces în calitate de terți Serghei Lunin și Anna Lunina (f.d.67, Vol.II).

Judecătoria norodnică a raionului Rîbnița, prin hotărârea din 13 martie 1987, a respins cererea de chemare în judecată depusă de către Elena Lunina împotriva Comitetului executiv al orașului Rîbnița, terți Serghei Lunin și Anna Lunina, ca fiind neîntemeiată (f.d.82-85, Vol.II).

Colegiul judiciar al Judecătorei Supreme a RSS Moldovenești, prin decizia din 24 aprilie 1987, a respins recursul declarat de către Elena Lunina și a menținut

hotărârea din 13 martie 1987 a Judecătorei norodnice a raionului Rîbnița (f.d.91-93, Vol.II).

Prin decizia din 10 februarie 1992 a Judecătorei Supreme a Republicii Moldova, s-a casat hotărârea din 13 martie 1987 a Judecătorei norodnice a raionului Rîbnița și decizia din 24 aprilie 1987 a Colegiului judiciar al Judecătorei Supreme a RSS Moldovenești. S-a transmis cauza pentru conexare și examinare cu cauza nr. 3-10 la cererea de chemare în judecată depusă de către Baza interraională de comerț din Rîbnița a Uniunii Consumatorilor din Moldova împotriva Elenei Lunina, terți Anna Lunina și Serghei Lunin cu privire la evacuarea din spațiu locativ, care se afla în procedură spre examinare la Colegiului judiciar al Judecătorei Supreme a RSS Moldovenești (f.d.99-100, Vol.II).

Prin încheierea din 02 martie 1992 a Colegiului judiciar al Judecătorei Supreme a RSS Moldovenești, s-a conexat cauza la cererea de chemare în judecată depusă de către Anna Lunina și Serghei Lunin cu privire la recunoașterea a faptului pierderii de către Elena Lunina a dreptului la spațiul locativ și acțiunea Bazei interraionale de comerț din Rîbnița a Uniunii Consumatorilor din Moldova împotriva Elenei Lunina, terți Anna Lunina și Serghei Lunin, cu privire la evacuarea din spațiu locativ, cu cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Elena Lunina împotriva Comitetului executiv al orașului Rîbnița, terți Serghei Lunin și Anna Lunina, cu privire la declararea nulă a ordinului.

S-au atras în proces în calitate de pârâți Andrei și Maria Priganiuc, Vasiliu și Ludmila Poleșchevici, Anatolii și Svetlana Osoianu (f.d.102, Vol.II).

Prin hotărârea din 03 mai 1993 a Colegiului judiciar al Judecătorei Supreme a RSS Moldovenești, s-a evacuat Elena Lunina cu fiul minor din camera fostului cămin din str. xxxxx, or. Rîbnița, fiind dispus ca hotărârea să nu fie executată, deoarece Elena Lunina și fiul minor au fost evacuați în baza unor hotărâri casate.

S-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către Serghei Lunin și Anna Lunina împotriva Elenei Lunina cu privire la recunoașterea faptului pierderii dreptului la spațiul locativ.

S-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către Elena Lunina împotriva Comitetului executiv al orașului Rîbnița, terț Anna Lunina și Serghei Lunin, cu privire la recunoașterea nulă a ordinului cu dreptul de stabilire în ap. xxxxx din str. xxxxx, or. Rîbnița, stabilirea în cămin, recunoașterea nulă a ordinului cu dreptul de a fi stabilită în apartamentul familiilor Osoianu, Poleșchevici și Priganiuc, precum și recunoașterea ca fiind ilegală transmiterea casei nr. 5/1 din str. xxxxx, or. Rîbnița de la balanța Bazei interraionale de comerț din Rîbnița la balanța Comitetului executiv al orașului Rîbnița (f.d.318-324, Vol.II).

La 05 aprilie 2023, Elena Lunina a depus cerere de revizuire a hotărârii din 03 mai 1993 a Colegiului judiciar al Judecătorei Supreme a RSS Moldovenești, solicitând următoarele:

- recunoașterea pierderii dreptului său la spațiul locativ al Anei Lunina din str. xxxxx, or. Rîbnița, acordat prin ordinul nr.133, deoarece nu a avut astfel de drept;
- recunoașterea parțial nulă a ordinului nr. 133 în privința sa și a fiului;

- respingerea pretenției Bazei interraionale Rîbnița a Uniunii Consumatorilor din Moldova privind evacuarea sa din căminul din str. xxxxx, or. Rîbnița;
- instalarea acesteia în căminul vizat într-o cameră de 15 m² pe care anterior a ocupat-o;
- constatarea nulității ordinului emis pe numele Osoianu și Priganiuc referitor la apartamentul din 3 camere în căminul Bazei interraionale Rîbnița a Uniunii Consumatorilor din Moldova.

În motivarea cererii de revizuire, Elena Lunina a reiterat argumentele invocate pe parcursul examinării cauzei, suplimentar menționând dezacordul cu soluțiile actelor judecătorești, emise de către instanțele de judecată asupra acțiunilor înaintate.

La 16 mai 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Serghei și Anei Lunin, Andrei și Mariei Priganiuc, Vasilii și Ludmillei Poleșchevici, Anatolii și Svetlana Osoianu, Bazei interraională de comerț din Rîbnița a Uniunii Consumatorilor din Moldova și Comitetului executiv al orașului Rîbnița, cererea de revizuire depusă de Elena Lunina.

Până la data stabilită pentru examinarea cererii de revizuire, intimații nu au depus referințe, prin care să-și exprime poziția cu privire la argumentele revizuyentei.

Potrivit art. 15 din Codul de procedură civilă, participanții la proces și alte persoane interesate ale căror drepturi, libertăți ori interese legitime au fost încălcate printr-un act judiciar pot exercita căile de atac împotriva acestuia în condițiile legii.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că posibilitatea revizuirii prevăzute de Capitolul XXXIX din Codul de procedură civilă reprezintă o procedură excepțională.

Prin urmare, cererile de revizuire a hotărârilor judecătorești trebuie supuse unei analize stricte.

În conformitate cu art. 446 alin. (1) din Codul de procedură civilă, pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol.

În corespundere cu art. 447 lit. a)-c) din Codul de procedură civilă, sînt în drept să depună cerere de revizuire: părțile și alți participanți la proces; persoanele care nu au participat la proces, dar care sînt lezate în drepturi prin hotărîrea, încheierea sau decizia judecătorească; Agentul guvernamental, precum și subiecții menționați la lit.a) și b) din prezentul articol, în cazurile prevăzute la art.449 lit.g) și h).

În conformitate cu art. 448 alin. (2) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire împotriva unei hotărîri care, fiind supusă căilor de atac, a fost menținută, modificată sau casată, emițîndu-se o nouă hotărîre, se soluționează de instanța care a menținut, a modificat hotărîrea sau a emis o nouă hotărîre.

Potrivit art.449 din Codul de procedură civilă, revizuirea se declară în cazul în care:

a) s-a constatat, prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în legătură cu cauza care se judecă;

b) au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuiantului, dacă acesta dovedește că a

întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei;

c) instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces;

e) s-a anulat ori s-a modificat hotărârea, sentința sau decizia instanței judecătorești care au servit drept temei pentru emiterea hotărârii sau deciziei a căror revizuire se cere;

e¹) a fost aplicată o lege declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională și la judecarea cauzei a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, iar instanța de judecată a respins cererea privind sesizarea Curții Constituționale sau din hotărârea Curții Constituționale rezultă că prin aceasta s-a încălcat un drept garantat de Constituție sau de tratatele internaționale în domeniul drepturilor omului;

g) Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova;

h) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională.

Iar, conform art. 450 din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune:

a) în termen de 3 luni din ziua în care sentința penală a devenit irevocabilă – în cazul prevăzut la art. 449 lit. a);

b) în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale cauzei care nu i-au fost și nu puteau să-i fie cunoscute anterior, dar nu mai târziu de 5 ani de la data rămânerii irevocabile a hotărârii, încheierii sau deciziei – în cazul prevăzut la art. 449 lit. b);

c) în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele respective – în cazul prevăzut la art. 449 lit. c);

d) în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de hotărârea, sentința sau decizia anulată sau modificată care a servit drept temei pentru emiterea hotărârii sau deciziei a căror revizuire se cere – în cazul prevăzut la art. 449 lit. e);

d¹) în termen de 3 luni din ziua când persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele respective – în cazul prevăzut la art. 449 lit. e¹);

e) în interiorul termenului de derulare a procedurii de reglementare pe cale amiabilă la Curtea Europeană a Drepturilor Omului – în cazul prevăzut la art. 449 lit. g);

f) în termen de 6 luni de la pronunțarea hotărârii sau deciziei Curții Europene a Drepturilor Omului – în cazul prevăzut la art. 449 lit. h).

De asemenea, în conformitate cu art.451 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art.447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art.449 și anexându-se probele ce le confirmă.

În corespundere cu art.452 alin.(1¹) din Codul de procedură civilă, dacă examinarea cererii de revizuire este de competența Curții Supreme de Justiție sau a instanței de apel, ședințele se desfășoară fără înștiințarea participanților la proces. Dacă instanța care examinează cererea de revizuire consideră necesară prezența participanților la proces, aceasta dispune înștiințarea lor.

La caz, prin prisma art. 448 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în coroborare cu art. 31 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 789 din 26 martie 1996 (în vigoare până la 06 aprilie 2023), Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța competentă să examineze cererea de revizuire este Curtea Supremă de Justiție.

Revizuirea s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de revizuire au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actelor judecătorești contestate. Mai mult, niciun participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, mutatis mutandis, Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, 19 aprilie 2007, parag. 72 – 75, Eriksson vs Suedia, 12 aprilie 2012, parag. 66, 72, Pönkä vs Estonia, 8 noiembrie 2016, parag. 33 – 34).

Studiind cererea de revizuire în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de revizuire urmează a fi respinsă ca fiind inadmisibilă din următoarele motive.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că cererea de revizuire depusă de Elena Lunina, nu întrunește condițiile de înaintare a acesteia stipulate expres de art. 451 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Or, în cererea de revizuire, revizuenta nu a indicat în mod obligatoriu temeiul consemnat la art.449 din Codul de procedură civilă, pe care își întemeiază cererea de revizuire.

Mai mult, având în vedere că prin cererea de revizuire Elena Lunina a solicitat revizuirea hotărârii din 03 mai 1993 a Colegiului judiciar al Judecătoriei Supreme a RSS Moldovenești, instanța de revizuire conchide că aceasta a fost depusă cu omiterea termenului de depunere prevăzut de art. 450 lit. a)-f) din Codul de procedură civilă, în interiorul căruia putea fi deschisă procedura de revizuire, fiind înaintată la 05 aprilie 2023, adică peste 29 ani de la emiterea hotărârii supuse revizuirii.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că admiterea cererii de revizuire depusă de Elena Lunina, peste termenul prevăzut de art. 450 din Codul de procedură civilă, în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii precum și contrar condițiilor de formă din art. 451 alin.(1) din Codul de procedură civilă, ar însemna încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil, garantate de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În susținerea opiniei enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Popov (2) contra Moldovei din 06 decembrie 2005, definitivă din 06 martie 2006. Înalta Curte

a reiterat că, dreptul la o instanță, garantat de art. 6 par. 1 din Convenție presupune respectarea principiului preeminenței dreptului. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere ca, atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție.

Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare a cauzei. O abatere de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară prin circumstanțele unui caracter esențial și imperios (Josan v. Moldova, nr. 37431/02, § 25; Brumărescu v. România, nr.28342/95, §61; Ryabykh v. Rusia, nr.52854/99, §52,).

Iar, în conformitate cu art.453 alin.(1) lit. a) din Codul de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite unul din următoarele acte de dispoziție: încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Așadar, pe baza celor prezentate, instanța de revizuire învederează că legislatorul nu a exemplificat împrejurările, când o instanță de revizuire trebuie să pronunțe o încheiere de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă. Totuși această dispoziție legală, dar și practica judiciară constantă, denotă că o cerere de revizuire poate fi catalogată ca inadmisibilă, atunci când nu a fost depusă în termenele prevăzute la art. 450 din Codul de procedură civilă sau atunci când nu sunt respectate condițiile de formă din art. 451 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

Cu titlu subsidiar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în conformitate cu art. 24 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba română.

Conform art. 13 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, limba de stat a Republicii Moldova este limba română, funcționând pe baza grafiei latine.

Deopotrivă, art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 9 alin. (1) din Legea nr. 514 din 06 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, la fel, statuează că procedura judiciară se desfășoară în limba de stat – limba română.

Așadar, prin prisma dispozițiilor art. 24 alin. (1) din Codul de procedură civilă, coroborate cu art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 9 alin. (1) din Legea nr. 514 din 06 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba română, care este limba de stat a Republicii Moldova.

În această consecvență, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că principiul utilizării limbii oficiale, consfințit în art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 9 din Legea nr. 514 din 06 iulie 1995 privind organizarea judecătorească și art. 24 alin. (1) din Codul de procedură civilă, impune ca judecarea cauzelor civile să aibă loc în limba oficială a statului.

În acest context, principiul utilizării limbii oficiale impune obligația participanților la proces de a se conforma condițiilor de admisibilitate a cererii de

chemare în judecată, cererii de apel, cererii de recurs și cererii de revizuire, *inter alia* de a fi redactate în limba în care se desfășoară procedura judiciară, adică în limba română.

Însăși Curtea Europeană a Drepturilor Omului a observat că dreptul de acces la instanță nu este unul absolut și se pot impune anume limitări; acestea sunt implicit admise, deoarece dreptul de acces „prin natura sa, presupune reglementarea sa de către stat, reglementare care poate varia în timp și spațiu, în concordanță cu nevoile și resursele comunității și ale indivizilor” (a se vedea *Stanev vs Bulgaria* [Marea Cameră], 17 ianuarie 2012, §230; *Pasquini vs San Marino*, 2 mai 2019, §156).

Condițiile de admisibilitate a unei căi de atac pot fi aplicate dacă nu reduc substanța dreptului de acces la un tribunal, și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, §24; *Graciova vs Republica Moldova*, 24 ianuarie 2019, §§23-24). Limitările într-o cale extraordinară de atac pot fi mai stricte decât cerințele instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, §64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, §28; *Zubac vs Croația* [Marea Cameră], 5 aprilie 2018, §82).

Din cele menționate rezultă că documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat, iar cetățenii-justițiabili, care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă, prin interpret, în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanței judecătorești, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat.

Însă, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă, dar în mod obligatoriu traduse și în limba de stat.

Or, instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel, recurs sau revizuire) dintr-o altă limbă în limba oficială din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înlăptui justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participanții la proces să i-a cunoștință de actele, lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba prevăzută de legislație.

În aceste condiții, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, concluzionează că atunci când cererea de revizuire este redactată într-o altă limbă, decât cea în care se desfășoară procedura judiciară, este aplicabilă sancțiunea procedurală sub forma respingerii cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Or, în conformitate cu art. 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sînt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Pe cale de consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că ignorarea de către subiectul procesual civil a prescripțiilor legale și a

condițiilor de legalitate a cererii de revizuire ar lipsi procedura civilă de eficiență și ar submina efectele actului de justiție. În acest sens legiuitorul a instituit în procesul civil instituția sancțiunilor procedurale, una dintre care este perimarea, adică sancționarea pasivității participanților la proces.

Astfel, neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a unui act de procedură atrage după sine perimarea, ca sancțiune procedurală pentru neglijența părților sau a participanților la proces în îndeplinirea obligațiilor sale procedurale, precum și de intenția acestora de a abandona procesul civil. Respectiv, perimarea fiind o consecință a lipsei de străduință și insistență în desfășurarea procesului civil.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că cererea de revizuire a hotărârii din 03 mai 1993 a Colegiului judiciar al Judecătoriei Supreme a RSS Moldovenești, înaintată de Elena Lumina, a fost depusă contrar dispozițiilor legale, fapt care impune emiterea încheierii de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Având în vedere cele enunțate, precum și dispozițiile art. 450 și 451 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea de revizuire ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. 269-270, art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Elena Lunina împotriva hotărârii din 03 mai 1993 a Colegiului judiciar al Judecătoriei Supreme a RSS Moldovenești.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă